

Lezen

Het programma is met name geschikt voor groepen waarin grote niveaoverschillen bestaan en voor leerlingen die het 'gewone' oefenen met teksten niet interessant meer vinden.

The screenshot shows a digital reading interface. At the top, a pink banner reads 'Doel van de schrijver'. The main content area is divided into two columns. The left column features a cartoon illustration of a man with a blue turban and a yellow sash, with the title 'De derde wens' below it. The text reads: 'Rudolf Kent zat alleen in zijn kantoor toen de djinn verscheen. De kleine gedaante kwam tevoorschijn uit de rook van een weggegooid lucifer. De djinn was een zonnig mannetje met tulband'. The right column contains a question: 'Welk doel heeft de schrijver van deze tekst?' followed by four multiple-choice options: 'a) overhalen', 'b) overtuigen', 'c) amuseren', and 'd) informeren'. Below the options is a progress indicator 'Nog 11' and buttons for 'A-Z', 'Tip', and 'Stop'. At the bottom right, a small text says 'Klik eenmaal op het juiste antwoord'. The bottom of the screen shows the user's name 'Sanne Kat', a heart icon, and the text '245 Lezen A4 Doel van de schrijver'.

Doelgroep Lezen

Muiswerk Lezen is bedoeld voor de bovenbouw van vmbo-tl, havo en vwo, voor niveau 3 en 4 van het mbo en voor het hbo. Het programma is met name geschikt voor groepen waarin grote niveaoverschillen bestaan en voor leerlingen die het 'gewone' oefenen met teksten niet interessant meer vinden. De stof begint op niveau 2F en loopt door tot niveau 4F.

Omschrijving Lezen

De aanpak is vooral 'top-down': eerst leert de leerling aspecten die te maken hebben met de grote lijn van de hele tekst: het doel, het publiek waarvoor de tekst geschreven is, de tekstsoort, het onderwerp, etc. In het middelste deel komen verbanden in de tekst en tussen zinnen aan de orde en pas in het laatste stadium komt het omgaan met moeilijke woorden aan bod.

De volgende aspecten van lezen komen aan bod:

- tekstdoel
Om te kunnen vaststellen wat het doel van een tekst is, moet de lezer eerst het verschil kennen tussen feitelijke informatie en een mening. Dat begrip wordt stap voor stap opgebouwd: via het onderscheiden van feiten en meningen en het herkennen van 'gekleurde' woorden naar vragen over feiten en meningen in een tekst. Tekstdoelen die behandeld worden in de uitleg en die in de vragen in verschillende bewoordingen aan de orde komen zijn: informeren, uiteenzetten, overtuigen, overhalen, beschouwen, amuseren.

- **publiek**
In deze rubriek leert de leerling dat een schrijver bij het schrijven rekening houdt met zijn publiek. Hij doet dat door zijn taal aan te passen (lengte van zinnen, moeilijkheid van woorden), door de inhoud aan te passen aan wat de lezer al weet en door de juiste aanspreekvormen te kiezen.
- **tekstsoort en bron**
Bij deze rubriek worden kenmerken genoemd van de drie hoofdsorten: uiteenzetting, beschouwing en betoog en van een aantal bekende soorten teksten waar je de hoofdsorten in kunt tegenkomen, bijvoorbeeld: nieuwsbericht, achtergrondartikel, reclame, et cetera. Ook worden verbanden gelegd tussen de tekstsoort en doel dat de schrijver.
- **onderwerp**
Het kunnen vaststellen van het juiste onderwerp van een tekst is een belangrijke (studie)vaardigheid. De leerling leert in dit programma als aanpak dat je voor het vaststellen van het onderwerp kunt letten op de titel, op de inleiding en op woorden die vaak voorkomen.
- **hoofdgedachte**
Ook het kunnen vaststellen van de hoofdgedachte is een belangrijke, maar moeilijke, (studie)vaardigheid. De hoofdgedachte wordt omschreven als 'het belangrijkste wat de schrijver over het onderwerp te zeggen heeft'. Voor het vinden van de hoofdgedachte wordt de volgende procedure aangeleerd. Stel eerst vast wat het onderwerp is. Bepaal vervolgens wat voor soort tekst het is. Is het een informatieve tekst, wat is de belangrijkste informatie over het onderwerp? Is het een betogende tekst, wat is de belangrijkste mening van de schrijver over het onderwerp?
- **verbanden**
Rubriek F gaat over verbanden tussen zinnen en alinea's en over verwijswaarden. Signaalwoorden spelen een belangrijke rol bij het herkennen van verbanden. De verbanden die een lezer tegen kan komen, worden genoemd. Het gaat dan om signalen van toelichting, opsomming, tegenstelling, vergelijking, doel/middel, reden/verklaring, oorzaak/gevolg, voorwaarde, conclusie, samenvatting en mening. Speciale aandacht besteed aan de verwarring die kan bestaan tussen signaalwoorden van oorzaak en reden (doordat en omdat).

Signaalwoorden plaatsen

Welk signaalwoord past op deze plaats?

In de tweede week van juli meldden zich in het Brabantse Peeldorp Asten elke dag meer dan honderd mensen bij de dokter met jeuk die ontstaan was door de elkenprocessierups. Het aantal mensen dat last had van de rups is vermoedelijk (1) nog groter geweest. (2), ook veel gezinsleden zullen waarschijnlijk de voorgeschreven zelf gebruikt hebben.

De elkenprocessierups ontwikkelde zich dit jaar tot een

daarnaast
doordat
dus
echter
eerste plaats
immers
maar
omdat
ten slotte
zoals

Nog 10

Ok ✓ Terug Vooruit A-Z Help i Stop

Klik in de lijst. Klik daarna op de knop links onder.

Sanne Kat 270 Lezen F2 Signaalwoorden plaatsen

- functies van alinea's
Ook in rubriek G gaat het nog over de grote lijn van de tekst, al kijken we nu naar afzonderlijke alinea's. De eerste oefening gaat over het karakter van de inleiding. Er worden globaal drie functies van de inleiding onderscheiden: het onderwerp aankondigen, het onderwerp kort samenvatten en de aandacht van de lezer trekken. In de eerste oefening moet de leerling kiezen welke functie elke inleiding heeft. De tweede oefening gaat niet alleen meer over de inleiding, maar ook over de rol die andere alinea's kunnen spelen. Om die rol vast te kunnen stellen moet de leerling zich afvragen: wat dóet de schrijver hier eigenlijk (het taalgebruiksaspect): Een probleem beschrijven, een argumentatie geven, een onderwerp aankondigen, et cetera.
- betekenis van zinnen
We komen nu bij het meso- en microniveau van de tekst. Er worden tips gegeven die van belang zijn voor deze vorm van aandachtig lezen.
- moeilijke woorden
Hier zijn we dan echt op microniveau beland, bij het omgaan met moeilijke woorden.
- argumenteren
In de herziene versie van Lezen (augustus 2013) is dit een nieuwe rubriek. Aan de orde komen de onderdelen waaruit een redenering bestaat, standpunten en argumenten en de manier waarop die weergegeven kunnen zijn, verborgen standpunten en met name ironie en de retorische vraag, verschillende types argumentatie (voor- en nadelen, voorbeelden, vergelijking, oorzaak en gevolg) en de argumentatiestructuur en de notatie daarvan. Naast enkelvoudige argumentatie gaat het om meervoudige, nevenschikte en onderschikkende argumentatie.
- argumentatie veoordelen
Deze rubriek begint met logica: wat zijn geldige redeneringen, welke conclusies mag je wel of niet trekken? Verder gaat het over argumenteren over beleid en ten slotte komen de drogredenen langs: formele, informele en andere drogredenen.

- verzamelrubriek

In de oefeningen die horen bij deze verzamelrubriek krijgt de leerling telkens een tekst met vragen die alle deelgebieden beslaan. Hij kan verschillende keren een andere tekst treffen; het programma wisselt ze af. Het (een of meer keer) maken van deze oefeningen is een goede voorbereiding op het maken van een van de toetsen. De leerling krijgt hier feedback op de fouten die hij maakt.

Muiswerk Lezen bestaat uit 49 oefeningen. Er zijn 120 uitlegschermen met plaatjes, schema's en tekst. De leerling werkt met acht verschillende oefen- en toetsvormen. In totaal zijn in dit lesbestand ruim 1800 variaties van zinnen opgenomen.

Argumentatie in teksten

1 Lees deze tekst. Welke zinnen kun je als meningen beschouwen?

a) de zinnen 1, 2 en 3
b) de zinnen 1 en 2
c) alleen zin 2
d) alleen zin 1

Eén op drie!

[1] Het is koud. [2] Juist nu dragen veel mensen in Nederland bont. [3] In 1 op de 3 modezakken worden artikelen van of met bont verkocht. [4] En nog een cijfer: de totale verkoop van bont is dit jaar in de hele wereld met 15% gestegen.

Nog 16

A-Z Tip Stop

Klik eenmaal op het juiste antwoord

Sanne Kat 228 Lezen J6 Argumentatie in teksten

Overzicht inhoud Lezen

De indeling van onderwerpen is gebaseerd op de deelonderwerpen. De namen van de oefeningen die over het rubrieksonderwerp gaan, staan in de tweede kolom in volgorde van niveau. Achter elke oefening staat de oefenvorm, het aantal uitlegschermen en het aantal opgaven.

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
A doel	1 Feiten en meningen	Rijen	1	20
	2 Positieve woorden herkennen	Stenen	1	10
	3 Feiten en meningen in tekst	Meerkeuze	4	16
	4 Doel van de schrijver	Meerkeuze	7	12
B publiek	1 Publiek 1	Meerkeuze	4	12
	2 Publiek 2	Meerkeuze	4	18
C tekstsoort en bron	1 Feitelijk of meer	Rijen	2	20
	2 Soorten teksten 1	Meerkeuze	1	12
	3 Soorten teksten 2	Meerkeuze	3	16
D onderwerp	1 Titels	Rijen	1	20
	2 Onderwerp korte tekst	Meerkeuze	2	12
	3 Onderwerp langere tekst	Meerkeuze	2	10
	4 Titel, onderwerp, vraag	Meerkeuze	2	15
E hoofdgedachte	1 Hoofdgedachte in tekst	Meerkeuze	2	15
	2 Hoofdgedachte in titel	Meerkeuze	2	10
	3 Hoofdgedachte afleiden	Meerkeuze	2	8

	4 Hoofdgedachte opsporen of afleiden	Meerkeuze	2	8
F verbanden	1 Signaalwoorden 2 Signaalwoorden plaatsen 3 Verbanden 4 Verwijswoorden en verbanden	Koppels Plaats woord Meerkeuze Meerkeuze	1 3 3 4	10 10 10 15
G functie van alinea's	1 Karakter van de inleiding 2 Signalen van functies 3 Functie van alinea's	Meerkeuze Koppels Meerkeuze	2 2 2	9 12 18
H betekenis van zinnen	1 Precies lezen 2 Letterlijk of figuurlijk 3 Komma en betekenis 4 Gegevens afleiden 5 Dubbele betekenissen 6 Woorden en zinnen verklaren	Meerkeuze Rijen Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze	1 1 2 1 1 4	10 20 12 14 14 16
I moeilijke woorden	1 Woord en omschrijving 2 Woord en synoniem 3 Woord en tegenstelling 4 Nieuwe woorden 5 Woorden in teksten	Koppels Koppels Koppels Meerkeuze Meerkeuze	2 2 2 1 2	20 20 20 23 16
J argumenteren	1 Redeneringen 2 Verborgene standpunten 3 Standpunten en argumenten 4 Typen argumentatie 5 Argumentatiestructuur 6 Argumentatie in teksten	Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze	3 3 1 1 2 3	16 12 18 12 15 16
K argumentatie beoordelen	1 Conclusies trekken 2 Geldigheid van redeneringen 3 Welk argument is beter 4 Argumenteren over beleid 5 Argumentatiefouten herkennen 6 Argumentatie beoordelen	Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze	2 5 1 2 6 6	10 14 10 14 14 20
L Alle onderwerpen	1 Alle onderwerpen – 1 2 Alle onderwerpen – 2	Meerkeuze Meerkeuze	1 1	22 22